

User Accounts Management

ကျွန်တော်တို့ 🧑🏿 Linux System နဲ့ပတ်သက်တာလေးတွေကို ဆက်တိုက်တင်ပေးနေခဲ့တာ သတိထားမိမယ်ထင်ပါတယ်။ ဒီနေ့မှာလဲ Linux System မှာ ရှိတဲ့ User Account နဲ့ သူ့ရဲ့အကြောင်းလေးတွေကို တင်ပြပေးပါမယ်။ 🧑🏿

💻 Microsoft မှာ Account Type (4) မျိုးရှိတာ သိကြမယ်ထင်ပါတယ်။ Linux မှာ တော့ Account Type (3) မျိုးရှိပါတယ်။ 🧑🏿 💻 🧑🏿 💻

1. Super User Account (Root Account)

2. System User Account

3. Normal User Account တို့ဘဲဖြစ်ပါတယ်။

Super User Account (Root Account)

Root Account ဆိုတာကတော့ Account တွေ အကုန်လုံးရဲ့ အထက်မှာရှိပါတယ်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အရှိဆုံး Account အမျိုးအစားဖြစ်တယ်။

System User Account

System User Account ဆိုတာ System အတွက်လိုအပ်တဲ့ အကောင့်တွေကိုပြောတာဘဲဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ - ကျွန်တော်တို့ဟာ Apache ကို install တင်တဲ့အခါ apache ဆိုတဲ့ account ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။

Normal User Account

Normal User Account ဆိုတာကတော့ user တွေက အသစ်အသစ် ထပ်ဆောက်လိုက်တဲ့ Account တွေဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။

Linux မှာ User Account တစ်ခုဆောက်ရင် id လေးတွေပါ တွဲပါလာတတ်ပါတယ်။

1. UID 0 ဆိုတာသည် Root Account ရဲ့ UID ဖြစ်ပါတယ်။
2. UID 1-200 ထိကတော့ system account တွေရဲ့ native UID တွေဖြစ်ပါတယ်။
3. UID 200-999 ထိကိုတော့ user တွေတည်ဆောက်တဲ့ system account တွေရဲ့ id အဖြစ်သတ်မှတ်ပါတယ်။
4. UID 1000 အထက်ကိုတော့ Normal User Account တွေရဲ့ UID လို့မှတ်ယူကြပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ System မှာရှိတဲ့ user account တွေရဲ့ UID ကိုသိချင်ရင်တော့

#id "user name" ဆိုတဲ့ command နဲ့ ကြည့်နိုင်ပါတယ်။

user account ကိုတည်ဆောက်မယ်ဆိုရင် အသုံးပြုရမယ့် command ကတော့ "useradd" ဆိုတဲ့ command ကိုသုံးပါတယ်။ ဥပမာ - Hello ဆိုတဲ့ နာမည်နဲ့ user account

တစ်ခုဆောက်ကြမယ်ဆိုပါစို့။ ရိုက်ရမယ့် command က "useradd Hello" လို့ရိုက်လိုက်ရုံပါဘဲ။

ဒီလိုဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ user account တစ်ခုတည်ဆောက်လိုက်ပြီပေါ့။ user account တော့ရပြီ

ထို account အတွက် password ပေးမယ်ဆိုရင်တော့ "passwd" ဆိုတဲ့ command

ကိုသုံးရမှာဖြစ်တယ်။ "passwd Hello" ပေါ့။ Account လည်းဆောက်ပြီးပြီ

ကျွန်တော်တို့ဆောက်လိုက်တဲ့ account မှာ ဘယ်လို info တွေရှိလဲ သွားကြည့်ကြမယ်ပေါ့။ "cat /etc/passwd" ဆိုပြီးသွားရောက်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ ထိုနေရာမှာ အပိုင်း (၇)

ပိုင်းအနေနဲ့တွေ့ရမှာဖြစ်တယ်။ account ရဲ့ name တို့၊ သူ့ရဲ့ user id တို့၊ home dir တို့၊

account မှာအသုံးပြုထားတဲ့ shell အမျိုးအစားတို့ အစရှိသဖြင့်တွေ့ရမှာဖြစ်တယ်

တစ်ခြား user account တွေရဲ့ Info တွေကိုလဲ ထိုနေရာမှာကြည့်နိုင်ပါတယ်။

 Account ဆောက်ပြီးပြီဆိုတော့ ပြန်ဖျက်ကြည့်ကြမယ်။ command က "userdel" ပါဘဲ။

ဒါပေမယ့် userdel မှာ -r ဆိုတဲ့ option လေးသုံးဖို့လိုအပ်ပါတယ်။

မသုံးတာနဲ့ သုံးတာဘာကွာလဲဆိုတော့ userdel -r ကိုသုံးမယ်ဆိုရင် user account လည်းပျက်မယ်

၊ သူနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ home profile dir ကလည်းပျက်သွားမယ် -r ဆိုတာမသုံးရင်တော့ user

account ပျက်သွားပေမယ့် သူ့ရဲ့ home profile dir ကျန်ခဲ့အုံးမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး user account တွေနဲ့ပတ်သက်လို့ modify လုပ်တဲ့ command တွေလဲရှိပါတယ်။

modify လုပ်တဲ့နေရာမှာ user id တို့၊ home profile ပြောင်းတာတို့၊ shell တွေ change

တာတို့အစရှိသဖြင့်ပေါ့ ပါဝင်ပါတယ်။ user account modify လုပ်မယ်ဆိုရင် "usermod"

command ကိုသုံးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ပထမဆုံး အပေါ်မှာဆောက်ခဲ့တဲ့ Hello ဆိုတဲ့ account

လေးရဲ့ id ကိုပြောင်းကြည့်ကြမယ် ပုံမှန်အတိုင်းဆို Hello ဆိုတဲ့ account ဟာ normal user

account

တစ်ခုဖြစ်တယ်။ ဒါဆို သူ့ရဲ့ user id သည် normal account စဆောက်မယ်ဆို 1000

ကစတယ်ဆိုတာ သိမယ်ထင်ပါတယ်။ မိမိတို့စက်တွင်ဆောက်ထားသော account

အရေအတွက်ပေါ်မူတည်ကာ ပြောင်းလဲနိုင်သည်။ ဥပမာ - Hello ဆိုတဲ့ account ရဲ့ user id က 1001 ထဲထားပါတော့ ဒါဆို 1200 လို့ပြောင်းကြည့်မယ်။

"usermod -u 1200 Hello" လို့ရိုက် ပြီးရင် cat /etc/passwd မှာသွားစစ်နိုင်ပါတယ်။